

**KÖNSIDENTITET OCH KÖNSUTTRYCK
VÄGLEDANDE STÄLLNINGSTAGANDE OCH
BESLUT SAMT REKOMMENDATIONER TILL
FÖRENING**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Bakgrund	2
Övergripande förhållningssätt	4
Överväganden.....	4
Ställningstaganden.....	4
Föreningsverksamhet.....	4
Träningsverksamhet	4
Tävlingsverksamhet.....	5
Tävling på förenings- regional eller nationell nivå, till och med junior-SM nivå	5
Tävling på nationell (SM) och internationell (NM, EM, VM och OS) nivå	5
Klarläggande principer:.....	6
Rekommendationer till föreningar	6
Medlemsförening i Gymnastikförbundet:	6
Källhänvisning och referenser:.....	7

BAKGRUND

En av de viktigaste målsättningarna för svensk idrott, tydligt formulerad i "Idrotten vill", är att alla ska ha rätt att vara med. Bristen på inkluderande och bekväma miljöer har visat sig vara den främsta barriären för deltagande inom idrotten för transpersoner. En internationell översyn fann också att transpersoner hade en mestadels negativ upplevelse av konkurrenskraftig idrott på grund av de begränsningar som sportens policyer lagt på dem avseende konkurrenskraftiga fördelar.

Inom idrotten finns ett identifierat behov av beredskap att handlägga och besluta om frågor som rör könsidentitet och könsuttryck. Refererade och guidande dokument och referenser (*sid 7*) nämner oftast ett samlingsbegrepp i diskussionen kring handläggning och beslut inom idrott – *transperson*. Detta dokument omfattar binära och icke-binära trans-, queer- och intersexuella personer och identiteter (*som definieras enligt RFSL <https://www.rfsl.se/hbtqi-fakta/hbtqi/>*).

Riksidrottsförbundet fastställer i sin antidiskrimineringspolicy (*Riksidrottsförbundets policy mot diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck-2013*) följande:

- alla har rätt att vara med, uppleva glädje och gemenskap, ingen ska behöva känna sig kränkt, trakasserad och/eller diskriminerad

- det accepteras ingen form av diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsuttryck/könsidentitet.

Vidare anges att:

”När det gäller transpersoner kan idrottsens regelverk vara/upplevas begränsande för individen. Att ständigt utvecklas och förbättras till form och innehåll bör inkludera att så långt som möjligt se över begränsande regler, normer och strukturer”.

Internationella olympiska kommittén anger, inom ramen för den medicinska kommissionen, ett antal riktlinjer för hur frågor om transpersoner bör hanteras, bland annat:

- Det är nödvändigt att så långt möjligt undvika att transpersoner utesluts från att delta i idrottstävlingar.
- Det övergripande målet för idrotten är och ska fortsätta att vara att rent spel (rättvis konkurrens) garanteras. Begränsningar för deltagande är endast lämpliga i den utsträckning de är nödvändiga och proportionerliga för att uppnå detta mål.
- Idrottare som byter från att tävla som kvinna ska kunna tävla i manliga klasser utan restriktioner.
- Idrottare som byter från att tävla som man ska kunna tävla i kvinnliga klasser endast efter vissa fastställda villkor.

Riktlinjer för icke-binära och andra könsnormbrytande idrottare som ej är binära, dvs. ej identifierar sig som man eller kvinna, saknas i dagsläget.

På **regeringsnivå** via Arbetsmarknadsdepartementet finns skriften ”*En strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck*”.

Skriften fastställer att Regeringens målsättning är att alla oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck ska vara lika välkomna i den idrottsliga gemenskapen. Här lyfter man vikten av ytterligare kompetenshöjande insatser för att nå dessa mål.

I Socialstyrelsens utredning *Juridiskt kön och medicinsk könskorrigering*, SOU: 2014:91, föreslås att individer som önskar ändra juridiskt kön ska få lov att göra detta från åldern 15 år, (nu gäller 18 års ålder). I utredningen lyfts två aspekter fram som har betydelse i denna diskussion och också för ett ställningstagande inom idrotten:

- Upplevelsen att vara tilldelad ”fel” kön kommer ofta i unga år, innan ett byte av juridiskt kön eller könsbekräftande behandling såsom exempelvis hormonbehandling eller operationer kan vara aktuella. Att inte i onödan ställa hinder i vägen för de individer som berörs har betydelse för deras hälsa och möjligheter att vara delaktiga i samhället.
- Dessa frågor berör den personliga integriteten. Individer har rätt att förvänta sig att handläggning i ärenden som berör transpersoner behandlas förtroligt.

Vissa könsbekräftande behandlingar kan innebära medicinskt motiverat bruk av dopingklassade läkemedel. Gymnastikförbundet har förbundit sig att följa de antidopingregler som är framtagna av Riksidrottsförbundet och WADA (World Antidoping Agency). Inga dopingklassade läkemedel får användas utan godkänd dispens. För gymnaster

i landslag gäller att dispens ska sökas i förväg, för övriga medlemmar gäller retroaktiv dispens. Dispens för deltagande i annan klass än den som motsvarar det juridiska könet kan troligtvis ges vid könsbekräftande behandling, för den som senare önskar ändra juridiskt kön, men förutsätter att behandlingen sker genom sjukvården och att läkarintyg finns.

Sammanfattningsvis kan sägas att ett tydligt allmänt regelverk för specialförbund saknas. Anledningarna till detta är flera. Förutsättningarna skiljer sig i olika idrotter, liksom de gör för individer. Det är också uppenbart att det i avgörandet av dessa frågor, speciellt för tävling på mästerskapsnivå, krävs en allmän bedömning av den rimliga avvägningen mellan å ena sidan rättvisa regler som ska vara lika för alla, och å andra sidan individens rätt att få delta i en tävlingsklass som inkluderar ens könsidentitet, och med respekt för sin identitet och personliga integritet.

ÖVERGRIPANDE FÖRHÅLLNINGSSÄTT

Gymnastikförbundets värdegrund och idéprogram Svensk Gymnastik Vill ska, med ett välkomnande förhållningssätt, genomsyra alla beslut kring deltagande i föreningsverksamhet avseende transrelaterade frågeställningar.

ÖVERVÄGANDEN

Antalet ärenden av denna typ kan (än så länge) förväntas vara mycket begränsat. Organisationen som skapas i form av regelverk, beslutsfattare och dokumentation bör därför anpassas därefter.

En viktig aspekt är att eventuella ärenden hanteras så att integriteten för den enskilde värnas och respekteras i så hög utsträckning som möjligt.

STÄLLNINGSTAGANDEN

FÖRENINGSVERSAMHET

När det gäller all verksamhet inom gymnastik ska det i alla föreningsmiljöer vara ett öppet och välkomnande förhållningssätt till alla som önskar delta. Detta innebär att inte någon person på grund av någon diskrimineringsgrund ska nekas möjlighet att delta i aktiviteter oavsett könstillhörighet, -identitet eller -uttryck.

TRÄNINGSVERSAMHET

När det gäller all träning inom gymnastik, oavsett disciplin, ska vi så långt möjligt tillmötesgå den aktives vilja att tillhöra önskad träningsgrupp. Detta innebär att inte någon ska nekas möjlighet att träna i grupp oavsett upplevd eller önskad könstillhörighet, -identitet eller -uttryck.

Vägledande för handläggning av könsidentitet bör vara Riksidrottsförbundets och regeringens nu gällande dokument (*se källhänvisning och referenser sid 7*).

TÄVLINGSVERKSAMHET

När det gäller tävlingsverksamhet inom gymnastik följer Gymnastikförbundet de rekommendationer och riktlinjer som ges av regering och överordnade idrottsorganisationer för att på bästa sätt hantera de eventuella målkonflikter som kan uppstå.

Vägledande för handläggningen av könsidentitet inom tävlingsverksamhet på förenings- och regional nivå bör vara Riksidrottsförbundets och regeringens nu gällande dokument (*se källhänvisning och referenser sid 7*).

Vägledande för handläggningen av könsidentitet inom tävlingsverksamhet på högsta nationella (SM) och Internationell nivå (NM, EM, VM och OS) bör vara World Athletics - *Eligibility regulations for transgender athletes 2019* och IOC:s riktlinjer – *IOC consensus meeting on sex reassignment and Hyperandrogenism 2015* (såsom varande de senaste och mest utvecklade och konkreta i nuläget) samt vissa klarlägganden enligt beslut nedan. (*se källhänvisning och referenser sid 7*).

TÄVLING PÅ FÖRENING- REGIONAL ELLER NATIONELL NIVÅ, TILL OCH MED JUNIOR-SM NIVÅ

- att önskemål om att få tävla i annan tävlingsklass, utifrån nu gällande tävlingsreglemente, än den som följer det juridiska könet ska mötas genom att tillmötesgå den tävlandes vilja.

TÄVLING PÅ NATIONELL (SM) OCH INTERNATIONELL (NM, EM, VM OCH OS) NIVÅ

- att önskemål om att få tävla i annan tävlingsklass, utifrån nu gällande tävlingsreglemente, än den som följer av det juridiska könet ska handläggas av särskilt utsedd funktion vid Gymnastikförbundet och beslutas av generalsekreterare.
- att inga krav på dokumentation av handläggning och beslut finns förutom att beslutet i varje ärende ska finnas skriftligt och förvaras säkert under Gymnastikförbundets ansvar.
- att vägledande för handläggningen bör vara IOC:s riktlinjer från 2015 och World Athletics eligibility regulations från 2019 (såsom varande de senaste och mest konkreta i nuläget).
- att vissa könsbekräftande behandlingar där dopingklassade läkemedel används kräver dispenshantering och läkarintyg.

KLARLÄGGANDE PRINCIPER:

- att utgångspunkten för handläggningen i varje ärende är att individen har starka skäl för de önskemål som framförs. Ingen prövning av sakförhållanden som åberopas ska göras.
- att idrottens krav på fair play väger tyngre ju högre sportslig nivå det är på tävlingarna.
- att Gymnastikförbundet ensamt bara kan fatta beslut som gäller det egna tävlingssystemet (anmälan, deltagande och licenshantering).
- att det ska vara tillåtet att ändra ett byte av tävlingsklass och återgå till tävlande i annan klass, utan preciserade tidsregler, på förenings-, regional- och nationell tävling till och med junior-SM nivå.
- att inget beslut kan innebära att individens skyldighet att följa idrottens regler kring doping åsidosätts i någon form.

REKOMMENDATIONER TILL FÖRENINGAR

Utifrån dessa ställningstaganden och principer kan föreningen få vägledning i det fortsatta arbetet kring könsidentitet och könsuttryck.

MEDLEMSFÖRENING I GYMNASTIKFÖRBUNDET:

- Värdesätter mångfald i föreningen och möter varje individ med ett öppet förhållningssätt, vilket innebär att vi kan resonera kring frågor som ex hur vi delar in våra barn- och ungdomsgrupper, hur vi uppfattas som en trygg och säker miljö för en minoritetsgrupp eller att det finns information på föreningens hemsida kring hur vi är HBTQ- och i synnerhet transinkluderande.
- Utbildar föreningens organisationsledare, ledare och funktionärer i HBTQ-frågor, vilket kan innebära att vi låter anställda, ledare, föreningsledare och andra funktionärer på bästa sätt tillgodose sig bra och relevant information.
- Är beredd att föra en öppen diskussion kring HBTQ, och i synnerhet transfrågor, med idrottsföräldrar och aktiva. Det innebär att varje anställd, ledare, föreningsledare eller annan funktionär ska känna en trygghet i att kunna ta en sådan dialog.
- Respekterar medlemmens könsidentitet och könsuttryck och använder föredraget namn och pronomen både i föreningens register och i dialog. Det innebär att du dels inte kan utgå ifrån att alla är cispersoner bara för att ingen har sagt att den är trans och att du behöver fråga och inte kan förutsätta att du vet vilket pronomen någon föredrar.
- Förväntas hantera frågor om tillgång till omklädningsrum och toaletter på ett säkert och icke diskriminerande sätt. Det innebär att vi inte har någon aktivitet i omklädningsrum eller på platser som inte är tillgängliga för alla och att alla har en trygg plats att byta om och duscha på.

- Respekterar medlemmens integritet kring sin identitet och person, vilket innebär att vi inte lämnar ut någon uppgift som inte är överenskommen.
- Är beredda att hantera alla former av upplevt diskriminerande beteende mot medlem på grund av könsidentitet och/eller könsuttryck, vilket innebär att vi ser till att alla vet vart den som blir illa behandlad ska vända sig.
- Stöttar medlem som önskar tävla i annan tävlingsklass, vilket innebär att vi stöttar transpersoner att manövrera i tävlingsregler, biträda med anmälan på bästa sätt samt se till att andra deltagare, domare eller ledare inte behandlar någon illa.
- Är medvetna om att könsbekräftande behandling kan medföra fysiska problem i samband med idrott, vilket innebär att vi tar hänsyn i alla lägen.

Gymnastikförbundet rekommenderar även medlemsföreningar:

- Att ta del av RF:s utbildningswebb Inkluderande idrott:
<https://utbildning.sisuidrottsbocker.se/sisu/generell/organisation/inkluderande-idrott/>
- Att föreningen i frågor som rör könsidentitet och könsuttryck tar stöd av RFSL:s stödmaterial och kompetens: <https://www.rfsl.se/verksamhet/idrott-for-alla-kroppar/>

KÄLLHÄNVISNING OCH REFERENSER:

Angelica Lindén Hirschberg, professor i obstetrik och gynekologi, med särskild inriktning på reproduktionsmedicin, Institutionen för kvinnors och barns hälsa, Karolinska institutet och överläkare med medicinskt ansvar för gynekologisk endokrinologi vid PO Gynekologi och Reproduktionsmedicin, Karolinska universitetssjukhuset, Stockholm, Sverige.

Angelica Lindén Hirschberg är även gynekologskonsult åt Sveriges olympiska kommitté (SOK) och medlem i de medicinska arbetsgrupperna för hyperandrogenism och transsexualism inom Internationella olympiska kommittén (IOC) och Internationella friidrottsförbundet (IAAF/WA).

Female hyperandrogenism and elite sport (publicerad mars 2020):

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32197237/>

Effects of moderately increased testosterone concentration on physical performance in young women: a double blind, randomised, placebo controlled study (publicerad 2020):

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31615775/>

Barnkonventionen -

<https://www.regeringen.se/49d199/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/barne-ts-rattigheter/konventionen-om-barnets-rattigheter-svenska-2018.pdf>

Internationella olympiska kommittén (IOC) - Konsensusdokument kring könsidentitet och Hyperandrogenism (publicerad november 2015):

<https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/IOC/Who-We-Are/Commissions/Medical-and-Scientific-Commission/EN-IOC-Consensus-Meeting-on-Sex->

[Reassignment-and-Hyperandrogenism.pdf# ga=2.25810493.1257250417.1593948605-1166248617.1571827025](#)

Isaa Sand – elitidrottare inom bågskytte

Regeringen via Arbetsmarknadsdepartementet - Strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck (publicerad januari 2014, uppdaterad juni 2019):

<https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2014/01/en-strategi-for-lika-rattigheter-och-mojligheter-oavsett-sexuell-laggning-konsidentitet-eller-konsuttryck/>

Kortversion:

<https://www.regeringen.se/4a19db/contentassets/b61233d6ba63401e91ae645f760eaf18/hbtq-strategi-kortversion>

RFSL – Råd till förbund och föreningar - <https://www.rfsl.se/verksamhet/idrott-for-alla-kroppar/policyrekommendationer/>

RFSL – Idrott för alla kroppar - <https://www.rfsl.se/verksamhet/idrott-for-alla-kroppar/idrott-for-alla-kroppar-2/>

RFSL - HBTQ fakta - <https://www.rfsl.se/hbtqi-fakta/hbtqi/>

Riksidrottsförbundet - Policy mot diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck (beslutad 2009, reviderad 2013):

<https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/nya-dokument/nya-dokumentbanken/policies/policy-mot-diskriminering.pdf>

Riksidrottsförbundet – Heteronormativitet och gränsöverskridande inom elitidrotten:

https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/nya-dokument/nya-dokumentbanken/forskning-fou/mangfald/fou2014_5-heteronormativitet-och-gransoverskridanden-inom-elitidrotten.pdf?w=900&h=900

Riksidrottsförbundet – HBTQ och idrott – ungdomars erfarenheter och villkor inom svensk idrott:

https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/nya-dokument/nya-dokumentbanken/forskning-fou/mangfald/fou2013_1-hbtq-och-idrott.pdf?w=900&h=900

Sport and Transgender People: A Systematic Review of the Literature Relating to Sport Participation and Competitive Sport Policies: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27699698/>

Statens offentliga utredning via Socialdepartementet – Juridiskt kön och medicinsk könskorrigering SOU: 2014:91 (publicerad januari 2015, uppdaterad april 2015):

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2015/01/sou-201491-/>

Transformerings.se – bra informationssida via RFSL Ungdom med Trans i focus

WADA – World Antidoping Agency – Gröna listan

https://www.wada-ama.org/sites/default/files/wada_2020_english_prohibited_list_0.pdf

Wiik et al_2020 - Muscle Strength, Size, and Composition Following 12 Months of Gender-affirming Treatment in Transgender Individuals

<https://academic.oup.com/jcem/article-abstract/105/3/e805/5651219?redirectedFrom=fulltext>

World Athletics – Eligibility regulations for transgender athletes

http://www.athletics.org.tw/Upload/Web_Page/WA/Eligibility%20Regulations%20for%20Transgender%20Athletes,%20.pdf